

Παρήλθαν ἔτη ἕνδεκα ἀφ' οἷου ὁ Σίμων Ἀποστολίδης ἀφῆκε τὴν ζωὴν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἐχάρη ὡς ὀλίγοι ἄνθρωποι

Ὅχι διότι ἡ ζωὴ δὲν ἔδειξε κα εἰς ἐκεῖνον ὅπως καὶ εἰς ὄλους μα τ' ἀγκάθια τῆς, ἀλλὰ διότι ἐκ φύσεως προικισμένος μ' ἓνα διανέστατον νοῦν, μὲ μίαν ἄφατον κλωσύνην καὶ σωματικὴν διάπλασιν ἰσχυράν, ὁ Σίμων Ἀποστολίδης ἀπελάμβανε τὴν ζωὴν ὅπως κάθε ἰσορροπημένη ὑπαρξίς.

Προτιμοῦσε νὰ βλέπῃ τὰ ὠραῖα καὶ ἐνδιαφέροντα τῆς ζωῆς, νὰ τὸ ζῆ μὲ τὸν διαρκῶς νεανικὸν ἐνθουσιασμόν του καὶ νὰ μεταδίδῃ καὶ εἰς τοὺς φίλους του ὅλα τὰ

πλούτη πού ἡ ἐκλεκτὴ του διάνοια συνέλεγε ξεχωρίζουσι πάντοτε τὰ διαμάντια ἀπὸ τὰ πετράδια.

Ἡ ἐπιστήμη του ἢ ἰατρικὴ, καὶ δὴ ἡ φρενολογία, ἀντὶ νὰ τὸν κάμῃ κατηφῆ καὶ ἀπαισιόδοξο, τὸν ἔκαμε νὰ εὔρῃ αὐτὸ τὸ πολῦτιμο φάρμακο, πὸν εἶναι τὸ χιοῦμορ, καὶ μετεχειρίζετο διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἰπροφυλακτικὸν καὶ ἀντιδραστικὸν κατὰ τῆς μελαγχολίας καὶ τῆς ἀπογοητεύσεως.

Ποῖός ἀπὸ τοὺς φίλους του δὲν ἐνθυμεῖται ἀκόμη καὶ σήμερον τὰς σπινθηροβόλους συνομιλίας του, τὰ ἀστεῖα ἐκεῖνα τὰ τόσον πρωτότυπα, πὸν σήκωναν μιὰ συντροφιά ὅπως ἡ μαγιά τῆ ζύμης τοῦ ψωμοῦ!

Ὁ συγγραφεὺς τῶν **Ψυχώσεων** ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ παιδί καὶ νὰ παίξῃ μὲ πάθος στὸ ὠραῖο παιγνίδι τοῦ συνα-

γωνισμοῦ τῆς ἐξυπνάδας, ἠμποροῦσε νὰ κρατήσῃ σιὸ πόδι μὰ δλόκληρη βραδυνὰ ἐκλεκτοὺς συνομιλητὰς καὶ νὰ τοὺς διηγῆται τὸ ἀπλούστερο προᾶγμα μ' ἓνα τρόπον ἴσον θελκτικὸν καὶ ἐμποτισμένον ἀπὸ ἀττικὸν ἄλας, ὥστε ὅσοι τὸν ἤκουσαν ποτὲ δὲν τὸν λησμόνησαν.

Ὁ Σίμων Ἀποστολίδης εἶνχε νὰ εἶναι θεϊὸς μου καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔζησα πολὺ πλησίον του· προᾶγμα δὲ σπάνιον, ἢ συνήθεια τῆς συμβιώσεως δὲν μ' ἐμπόδισεν ἀπὸ τοῦ νὰ τὸν θανμάζω ὡς ἓνα ὄν ξεχωριστὸν καὶ σπάνιον.

Ἡ συγγενικὴ ἀγάπη μου δὲν ἐπηρέαζε διόλου τὸν θανμασμὸν μου. Τὸ πνεῦμά του ἀπλούστατα μ' ἐθερμαινε καὶ ἐμὲ ὅπως τοὺς ἄλλους, καὶ εἶτε μ' ἔλεγε παραμύθια μπροστὰ σιὸ τζάκι παιδοῦλα 5 χρονῶν, εἶτε μ' ἐξηγοῦσε μὰ φάσι τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας σιὰ ἐφηβικά μου χρόνια, εἶτε μ' ἐκάθιζε μεγάλη πιὰ κοπέλλα καὶ περπατῶντας γύρω μου σιὸ δωμάτιο κατεδέχετο νὰ συζητῆ μὰ ἰδική μου ἄποψι τῆς ζωῆς καὶ νὰ μοῦ λέγῃ τὰς σκέψεις του σὰν ἓνας φίλος, ὁ θεϊὸς μου Σίμων ἦτο σιὰ μάτια μου ἓνα φωτογόνον πνεῦμα θανμασίων.

Τὸν ἔβλεπα καὶ ξεχνοῦσα ὅτι ἦτο θεϊὸς μου. Ἄλλως τε ὁ ἴδιος κάποτε ὁ ἓνα γράμμα του μ' ἔγραφε: «Ἡ συγγένεια ἐξ αἵματος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλοιοῦται ταχέως ἂν δὲν ὑπάρχουν οἱ ἄλλοι λεπτότεροι καὶ δυνατώτεροι ψυχικοὶ δεσμοὶ ποὺ συγκρατοῦν καὶ συνδέουν τὰ ἄτομα».

Δὲν εἶχε ἄδικον, διότι καὶ τὸ αἷμα γίνεται νερὸ διαφεῦδον τὴν λαϊκὴν παροιμίαν καὶ κάποτε γίνεται καὶ πύον. Ὡστε ἢ συγγένεια, ὁ μέγας δεσμὸς τῶν ἀνθρώπων εἶναι ψυχικὸς καὶ διανοητικὸς, καὶ ἂν δὲν πνέῃ ὡς ὀξυγόνον ἐπάνω σι ἄλλα αἰσθήματα καὶ τὰ ἔνστικτα, αὐτὰ μαραινόνται.

Ἐν ἀπὸ τὰ χαρίσματα τοῦ θείου μου Σίμωνος ἦτο νὰ διηγῆται ὥραϊα. Τὸν χειμῶνα τοῦ 1912-13 εὗρισκόμην μαζί του σιὴν Πόλι.

Καὶ μὰ βραδυνὰ, ὅποτε εἶχε χιονίση δυνατὰ καὶ ὅλος ὁ Βόσπορος ἦτο κατάλευκος, ὁ θεϊὸς μου ἤλθε νὰ καθίση σιὴ θερμάστρα μου κοντὰ καὶ νὰ κονβεντιάζῃ μαζί μου. Εἶχε ἐξαιρετικὸ κέφι διότι τὰ ἐλληνικά πράγματα πῆγαιναν

τότε καλά και αὐ νίκαι τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ τὸν μεθοῦσαν ἀπὸ χαρά. Ἀφοῦ εἶπαμε τὰ νέα τοῦ ἑλληνικοῦ μετώπου, ὁ θεῖος μου ἤρχισε νὰ μὲ διηγῆται παιδικὰς του ἀναμνήσεις. Διηγῆθηκε τὸν θάνατο τοῦ πάππου του τόσο ὑπέροχα, ἀσιεῖα καὶ τραγικὰ συγχρόνως, ζωγραφίζων τὰ πράγματα καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς τύπους τῶν ἰατρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πὸ ὡς ἄλλος Μολιέρους ἐσατύριζε μὲ τὴν ἀκριβολογίαν καὶ ὀρθὴν γνῶσιν τοῦ ἐπαγγέλματος, ὥστε ἐγὼ, μοναδικὴ ἀκροάτρια τοῦ κωμικοτραγικοῦ δράματος πὸ ἐξετύλιγεν ὁ θεῖος μου ἔμπρὸς μου, τοῦ εἶπα: «Γράψε το, θεῖε μου, σὲ παρακαλῶ, γράψε το νὰ μὴ χαθῆ μιά τέτοια ἱστορία!»

Καὶ ἀπήντησε: «Ποῦ καιρός . . . ἔπειτα ἂν τὸ γράψω, πρέπει νὰ δημοσιευθῆ καὶ ποῦ νὰ τὸ βάλωμε;»

«Γράψε το, τοῦ εἶπα, καὶ ἐγὼ ἀμέσως θὰ γράψω τοῦ Κίμωνος Μιχαηλίδη νὰ τὸν ρωτήσω ἂν τὸ θέλῃ γιὰ τὰ Παναθήναια».

«Καλὰ, ἀπήντησε, ρώτησε καὶ θὰ τ' ἀρχίσω».

Ἐπειτα, ἔφυγα στὴν Ἑλβετίαν τὸν θεῖόν μου δὲν τὸν ξαναεἶδα. Ἐφυγεν ἀπὸ τὴν Πόλιν στὸν μεγάλο πόλεμο καὶ ἦλθε στὰς Ἀθήνας ἀφήνων ὅλα τὰ χαρτιά του καὶ τὶς βιβλιοθήκες του καὶ τὰ πράγματά του στὸ σπίτι τοῦ Πέραν.

Πρὸ ὀλίγου καιροῦ, ξεκαθαρίζοντας τὰ χαρτιά τοῦ ἄλλοι προσφιλοῦς θεῖου μου Γεωργίου Ἀποστολίδη, τοῦ ἀδελφοῦ μου, τὰ ἐξαδέλφια μου ἤσαν καὶ μὲ ἔδωσαν τὸ χειρόγραφο μὲ ἐπικεφαλίδα ὁ **Θάνατος τοῦ Πάππου μου**.

Πῶς τὸ διάβασα! ὁ καθεὶς μαντεύει.

Μοῦ φάνηκε ὅτι πίσω ἀπὸ τὸν τάφο του ὁ θεῖος μου ἀκόμη διηγεῖτο . . . Μόνον πὸ ἡ ἱστορία ἔμενεν ἀτελείωτη, ὅπως ἴσως καὶ ὅλα τὰ ὠραῖα πράγματα!

Σκέφθηκα ὅμως ὅτι πολλοὶ φίλοι του, πολλοὶ ἀναγνώσται του ἄγνωστοι, θὰ ἠθελαν νὰ ἤκουαν καὶ αὐτοὶ τὴν συμπαθητικὴν φωνὴν του, γι' αὐτὸ πῆρα τὰ σκόρπια φύλλα, τὰ ἔφερα στὴ Διευθυνσι τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Μεγάλης Ἑλ-

λάδος, ἢ ὁποία τὰ δέχθηκε σὰν ἓνα ἀπόκοσμο φιλικὸ χαιρετισμό.

Τὰ παρουσιάζω λοιπὸν σήμερον στὸ κοινὸν τὸ ἐλληνικόν, πὺρ τόσον ἠγάπησεν ὁ Σίμων Ἀποστολίδης καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἔδωσε τόσα χαριτωμένα τῆς ψυχῆς του ἀποσπάσματα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔ' ἀναγνώσῃ ὅπως τοῦ τὰ δίδω: εὐλαβικά.

Ἀθῆναι 27 Φεβρουαρίου 1930.

ΕΛΛΗ ΧΑΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ ΜΟΥ

Ὀν πρὸς μητρὸς πάππον μου δὲν τὸν ἐγνώρισα. Διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι ἀπεθανε πολλὰ ἔτη πρὶν ἢ γεννηθῶ. Εὐτύχημα δὲ τοῦτο ἐθεώρησα πρῶτον μὲν, διότι ἂν τὸν ἐγνώριζα, θὰ ἤμουν σήμερον ἐσχάτογηρος, ἢ, καὶ τὸ πιθανώτερον, πλησίον του εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, ὅπου ὁ βίος δὲν φαίνεται νὰ εἶνε πολὺ εὐχάριστος· καὶ δεύτερον, διότι θὰ παριστάμην ἴσως αὐτόπτης μάρτυς τοῦ τραγικοῦ του θανάτου, ὁ ὁποῖος ἀκόμη μὲ συγκινεῖ, ὡσάκις ἀναπολήσω εἰς τὴν μνήμην μου τὰς ζωρὰς καὶ μετὰ λυγμῶν διηγήσεις τῆς μάμμης μου περὶ τοῦ εἶδους καὶ τῶν περιστάσεων τῆς τελευτῆς τοῦ μακαρίτου οὐζύγου της.

Αἱ ἀφηγήσεις αὐτῆς περὶ τοῦ οικογενειακοῦ δράματος βαθέως τρώντι ἐνεχαράχθησαν εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν μου, ὄχι μόνον ἕνεκα τῆς μικρᾶς ἡλικίας, ὅποτε πᾶσα ἐν γένει διήγησις συμβάντων πραγματικῶν ἢ φανταστικῶν, πολὺ ὀλιγώτερον τραγικῶν καὶ τοῦ προκειμένου δράματος, ἔκτακτον ἐμποιοῦσα ἐντύπωσιν ἀνεξαλείπτως ἐν τῇ μνήμῃ χαράσσεται, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ δυστυχὴς γιὰγιά μου μὴ κατορθώσασα καὶ μετὰ πάροδον πολλῶν ἐτῶν νὰ λησμονήσῃ τὴν